

Szerkesztői iroda
Kossuth Lajos-utca (Máriaffy-ház),
hová a lap szellemi részét megillető közle-
mények intézendők.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:

Egész évre	32 korona.
Félévre	16 korona.
Negyedévre	8 korona.
Egy órára	3 korona.

Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és
ünneppnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadóhivatal:
Kolozsvárt, Szentegyház-utca 22.

Egy négyszögcentiméternyi — hirdetési ár
8 fillér. Gyárosok, kereskedők és iparosok ár-
kedvezményben részesülnek.

Reklam sora 2 korona.

Hivatalos közlemények sora 5 kor

*Ngilttéri cikkek garmond sora után
40 fillér fizetendő.*

Az ország ellen.

A katonai kincstár, mikor valamit kér a céljaira s mikor ezek a valamik több százmillió koronára rugnak, igen terjedelmes jelentésekkel áll elő. Attól sem riad vissza, hogy a delegátusokat bizalmas nyilatkozatokkal örvendeztesse meg, nem mindannyit ugyan, hanem csak azokat, akiket erre a célra a kegyelmes urak kiválóan érdemesnek tartanak. Azokat, akik minden „bizalmas közlés” nélkül is elrebegnek a boldogító igent.

Ellenben mikor arról van szó, hogy a kapott pénzt mire költi, hogyan használta fel a multban s miként szándékozik felhasználni a jövőben, akkor nagyon rövid felvilágosításokat osztogat. Akkor csak elharapott nyilatkozatai vannak, azok is körmönfont bürokrata stílusban, a melyből semmi pozitívumot megállapítani nem lehet.

Arról például, hogy a magyar ipar és a magyar termelés a kvóta arányában részesüljön a hadseregi szállításoknál a megbízatásokban, csak himezve és hámozva beszél. Jönnek a frázisok, amiket ok már megszabtak, mi pedig már meguntunk. Jön a beszéd, hogy a magyar részről való szállításról gondoskodva van „lehetőség szerint.” Jön a másik frázis, hogy mindabban a cikkekben, amelyben Magyarország szállítóképes, kap megbízatást a szállításra — ismét csak a „lehetőség szerint.”

E cinikus kijelentések csak a kormányparti delegátusok nem keltenek felháborodást, mert nekik jó, amit Bécsben vagy szócsejvén Bécsből mondanak.

A valóságban úgy áll a dolog, illetve úgy kellene állnia, hogy Magyarország törvényi, igazság és becsület szerint részesülnie kell a kvóta arányában a hadseregi szállításoknál a megbízatásokban. De nem így történik. Történik ellenben az, hogy azon anyagoknál, amiket Magyarország nem, hanem csak Ausztria képes szállítani, ott az összes megbízásokat Ausztria kapja. Ahol pedig egyenlően szállítóképes mindkét monarkia, ott Ausztriának jut a szállítás kétharmada, Magyarországnak pedig az, ami még éppen megmaradt.

Vagyis a dédelgetett Ausztria javára fordítják a dolgot. Részletezve adják meg az arányszámokat, nem egyetemesen. Mert ha egyetemesen s egyben igazságosan akarnának cselekedni, akkor az volna a becsületes út, hogy Magyarország a kvóta arányában egyetemesen kapjon szállítási megbízást. Hát vannak ipari cikkek, amiket csak Ausztria képes szállítani s ennél fogva az egész szállítás teljesen reá esik, viszont azt kellene, hogy más cikkek szállításánál teljesen Magyarországon történjen a megrendelés. A kvóta arányában, egyetemesen. Senki sem ki-

ván többet, mint amennyi joggal megilleti az ország iparát, kereskedelmét és terményszétségét, de még ez a legközönségesebb osztó igazság sem történik meg. Mindig csak a dédelgetett, a szívesen kedves Ausztria van a soron, amely buzavirágot tűz a gomblyukába és a Wacht am Rhein-t énekl. A czopfosok ismét nem látnak az orrukon túl, ez azonban az ő bajuk,

A mi bajunk pedig az, hogy olyan delegációknak van, amely nem merszembeszállani azzal a bécsi irányzattal, amely Magyarországot csak rongálni, kisebbiteni és kevesbiteni akarja.

A képviselőház. A delegációk — mint értesülünk — a jövő hús közepén, jun. 8-án, vagy 9-ikén bevégzik munkálataikat s ez esetben a képviselőház a delegációk szünet után ajövő szombaton, június 12-én tartja meg első ülését, melyen csak a munkarendet állapítják meg s a rá következő héten megkezdik az 1904. évi költségvetés tárgyalását.

A háboru.

Ujabb táviratok azt jelentik, hogy az oroszokat most Mandzsuriában érte **nagy vereség.** Az ütközetről eddig csak a száraz tény híre fekszik előttünk, de az is arról szól, hogy Kuropatkin tábornokot Port-Artur felé való előnyomulásában Kuroki feltartartóztatta és Mandzsuria déli részében, Saimacinnál megverte.

Ez az újabb orosz vereség végzetessé válhat a háború legközelebbi fejleményeire. Kincstől Port-Arturig, most, hogy Kuropatkin közeledése nem fenyeget többé, a japánok ugyasólván szabad az utjuk. Stüssel tábornok a minden oldalról rátörő japán seregek előtt, egymaga nem védelemzheti sokáig az utvonaltát.

Visszat az orosz haditerveket ez az újabb japán győzelem teljesen megzavarta. Az orosz hivatalos körök erősen hangoztatták, hogy a haditervek szerint Karbinig kell az orosz seregnek visszavonulnia és a döntő csatát csak ott fogadják el. Am ezt a tervet már megváltoztatták, amikor Kuropatkin síetve elindult, hogy erős mandzsuriai hadállást elhagyja és Port-Artur felmentésére siessen. Ennek a mozdulatnak a célja nem volt egészen világos. Most, hogy hír érkezett az újabb ütközetről, nem látszik lehetetlennek, hogy Kuropatkin a háta mögé került japán főcsereg elől menekült délfelé.

Ujabb orosz vereség.

London, június 2.

Kájpingban nagyobb japán haderőt szállítottak partra. Ennek a haderőnek az a ren-

deltetése, hogy Oku hadseregét az oroszoknak északról való esetleges előrenyomulása ellen megvédelmezzék. De a dolog úgy áll, hogy Kuropatkin teljesen abba hagyta dél felé való előre nyomulását, mert a pekingi országuton nagyobb japáni lovassapatok mutatkoztak. Kuropatkinnak az a terve, hogy a japániakat oldalról támadja meg s ha ez a támadás sikerül, úgy diverziót fog tenni Port-Artur felé, hogy Okunak segítőcsapatokat küldjön.

London, jun. 3.

A esti lapok tokiói táviratot közölnek, a mely szerint Kuroki nem messze Saimacintól **teljesen megverte Kuropatkint.** Az oroszok feladták összes hadállásaikat. Hajsöngtől keletre a japánok több svadron kozákokat elfogtak és sok ágyut zsákmányul ejtettek.

Páris, jun. 3.

Az este több forrásból azt táviratozták ide, hogy Kuropatkin mandzsuroszági hadserege **véres vereséget szenvedett** és hogy számos orosz katonája és ágyú a japánok fogásába esett. Ez a hír nagy rémületet keltett a börzén, a hol az orosz értékek rohamosan estek.

Inség Port-Arthurban.

London, jun. 2.

Kinai emberek, a kik Port-Arthurból Niucsangba menekültek, azt mondták a „Daily Mail” tudósítójának, hogy Port-Artur **helyzete kétségbeesett.** Az élelmiszerek ára olyan drága, mintha éhínség volna. Az oroszok kínaieléségre vannak szorulva, de még ez is mérgezőre. Az ellenes ágyuk **egész utcákat elpusztítottak.** Alig mulik el nap harc nélkül is a kórházak tele vannak betegekkel és sebesültekkel. A halottakat messzire elviszik s **minden szertartás nélkül elásák.** A várban és az előművekben legfőjebb tiszter orosz katonája van. A tenger felé levő erődök legénységét a legszükségesebbre redukálták. A megrongált hadihajók kijávitását még réggen abbahagyták. Mihelyt a japánok megkezdik az ágyuzást, azonnal becsukják az összes boltokat és üzleteket.

Ferencz József unit. püspök egyházlátogatása az Alföldön

A püspöki látogatások mindig a néperkölsi és vallási érzületének erősítésére, nemesbűlésére szolgálnak. Az a főpásztor, ki híveinek szeretetéről körülvéve, látja és tapasztalja a vallási érzés nemes lelkesülését mindig lelki örömmel tér vissza székhelyére, hasonlóan a hívek is a főpásztor nemes lelkének áldásos melegében megújulva, új erőt és lelkesedést kapnak, szent vallásuk örök igazságainak megtartására, hirdetésére. A szeretetben és tisztelőben megőszült unit. főpásztor bizonyára a legkedvesebb tapasztalatokkal távozott alföldi köréből. A füzesgyarmati unitáriusok, ugyisint a dévaványaiak is, vallásukhoz való buzgó ragaszkodásuk és határtalan áldozatkészségük által

múltán rászolgáltak szeretett főpásztoruk látogatására. Az igaz, hogy alig pár éves mindkét egyházközösség, de az a nemes vallásos buzgóság és áldozatkészség bármely régebbi egyházközösségnek is becsületére válnék.

Már az ősszel nagy, reményteljes örömmel várták a főpásztort a templomszentelési ünnepre az alföldi unitáriusok, de közbejött körülmények miatt elmaradt.

Annál nagyobb volt az örömrük, mikor meghallották, hogy: *„Ime ti királyotok jó felétek aldzatosan.”*

A püspöki látogatás ünnepélyes lefolyásáról következőkben emlékezünk meg:

Egész héten lázas előkészületek folytak az unitáriusok körében a főpásztorhoz méltó fogadtatásra. Balázs Andras hőmezővásárhelyi lelkész pénteken délelben érkezett Füzesgyarmatra, hogy részt vegyen az előkészületek munkálataiban. Öröm volt nézni azt a lelkes buzgóságot, melylyel siettek a derék unitárius nők koszorukat készíteni szebbnél szebb virágokból, melyekben a májusi természet gazdagon megáldotta kertjeiket. Az odakerkezett lelkész szombaton délelőtti konferenciát tartott. Délután 3 órakor kezdtek gyűlekezni a virágokkal és zászlókkal feldíszített kocsik az iskola és templom előtt. Fél 4 órakor megindult a díszes menet ki az állomáshoz. Fehér ruhába öltözött iskolás lányok virágcsokrokkal és kis nemzeti színű zászlókkal kezűben, örömtől sugárzó arcza nők és férfiak mintegy nyolc-özeven kocsin vonultak az állomáshoz. 4 órakor érkezett Püspök-Ladány felől a vonat, mely hozta a szeretett főpásztort, kinek kíséretében volt Végh Mihály püsp. titkár, Józsan Miklós esperes és Gyulai László a kolozsvári egyház gondnoka. A nagy néptömeg ajakáról zúgó éljenzés tört ki, mikor megpillantotta a főpásztort. A megye nevében üdvözölte Csánky Jenő főszolgabíró, mint híres tudóst, mint a legmagyarabb vallás és híveinek szeretett főpásztorát.

Azután megindult a gyönyörű menet. Elöl a lovas bandérium vezetője utánna a fehér ruhába öltözött iskolás lányok és azután a gr. Blaneinstein virágokkal feldíszített négyes fogatán a püspök a főszolgabíróval a kocsi mellett négy lovas magyar, vállukon nemzeti színű szallaggal. A község végén díszkapu volt felállítva, mely előtt Beke Antal községi jegyző fogadta a főtisztelendő püspök urat a község nevében, melyre valamint a főszolgabíró beszédjére meghatottan válaszolt a főpásztor.

A község széles utcájának virágokkal gazdagon megerhet akácfaí között vonult tovább a menet a kigyúlt kíváncsi sokaság haragó éljenzése közepette. Nagyon kedves és megható jelenet következett a templom egyszerű előcsarnokában, hol a fehérbe öltözött iskolás leánykák kört alkotva közepén palástban jobbján egy angyalarcú kislánykával üdvözölte a szeretett főpásztort az egyházközösség nevében Balázs Andras lelkész a következő szavakkal: „Méltóságos és Főtisztelendő Püspök ur! Szeretett Főpásztorunk! Szívünk és lelkünk nemes, tiszta, szent örömeivel üdvözöljük itt Főtisztelendőségedet, itt, hitünk és buzgóságunk temploma, lelki életünk erős vára, Siona előtt, mely a többi közt a legfiatalabb, de nem a legkevesebb szeretettel épült. Az igaz, hogy kevesen vagyunk, de éppen számunk csekély voltában van a mi nagyságunk; mert nagy a mi hitünknek ereje szeretett Főpásztorunk. Szent vallásunk örök igazságai biztosítékok nyujtanak a jövőre s hisszük, hogy a mustárnak elég arra, hogy a hegvek tetején erdő sarjadjon belőle. Legyen üdvözölve szeretett Főpásztorunk körünkben; és az a szeretett, melylyel egyházunknak, minden egyes tagja üdvözli, fogadja, legyen fáradságának

jutalma. Adja a mi jó Istenünk, hogy Főtisztelendőség látogatása ne csak a mi hitünk erősbulése, lelkesedésünk nagyobbodása, de legyen az az előlételek elosztatása is. Torjessze ki nemes szívűnek áldásos melegét, míg körünkben lesz, hogy annak melegítő sugaraiban megnemesüljön örömrünk, megacélosodjék hitünk. Isten hozta körünkben, örömet, mélyeséges örömet szerzett nekünk áldja meg érte a jó Isten!” A gyermek szeretted édesen csengő hangján üdvözölte aztán egy kisleány átnyújtotta a kezében tartott virágcsokrot. Megindító hangon válaszolt a Főpásztor, kifejezve beszédjében azt a végtelen örömet, mely kebelét eltöltötte. Azután lehajolt és megcsókolta a kisleányt. Gyóni Zsigmondné egy hatalmas virágcsokor átnyújtásával az unitárius nők nevében üdvözölte a kit szintén homlokon csókolta. Azután templomozás volt, imát mondott Balázs Andras.

Vasárnap, mielőtt istentisztelet lett volna több családnl látogatást tett a Főpásztor. Azután meglátogatta az iskolát, ki hallgatta a növendékeket, kiket aztán szorgalomra és vallásosságra intő beszédében elbocsátott. 10 órakor kezdődött az istentisztelet. A templom szufoltság megtelt hallgatóságossággal. A különben egyszerű templom falait gazdag virágkoszorúk díszítették. Az ének elhangzása után, melyben a hívek szent lelkesedéssel vettek mindnyájan részt, imát és beszédet mondott Balázs Andras hmvhelyi lelkész. Beszédjének alapigéje II. Tim. I. 14. volt, melynek alapján az ember magasabb rendeltetéséről és a szentlélek, mint isteni erő, munkálkodásáról beszélt általános érdeklődés mellett. Azután beszélt a szeretett Főpásztor a meghíltetés hangján szeretettel, szívből, szívhez szólóan, mélyeséges hittel; beszédjének minden egyes szava a szívvel át-, meg átjárta, fölemelte, ihletelt töltötte meg. Érezte mindenki nemes szívűnek áldásos melegét. Beszélt az unitárius vallás főelveiről azzal a közvetlenséggel, mely csak az ő tulajdona; megáldotta a híveket, a községet, a hazát, a koronás királyt, az egész emberiséget. Az ő beszédét illusztrálni nem, csak hallgatni, lehet. — Urvacsorai beszédet mondott Józsan Miklós esperes lelkesedéssel, tüzzel, hittel elragadóan. Az urvacsorai kenyeret a Főpásztor osztotta. Urvacsorát vettek mintegy kétszázan.

Délután egy órakor a „Kugler” vendéglőben bankett volt mintegy 150 terítékű, melyen nők is nagy számban vettek részt. A pohárköszöntőkben sem volt hiány. A püspök a királyra, Józsan a község előjáróságára, Végh a püspökre, Gyulai László a nőkre stb. stb. mondtak pohárköszöntőket. Bankett után — fél 4 órakor — a hívek szeretetét szívében véve, magától híveiben hgyva Dévaványára indult a szeretett Főpásztor kíséretével együtt.

6 órakor érkezett a vonat Dévaványára. Az állomásnál Erdei Kálmán községi főjegyző fogadta a község nevében, egy unitárius nő, pedig versben mondta el köszöntőjét. Hosszu kocisor vonult aztán be községbe, elől a főpásztor a főjegyzővel, utána a hívek sokasága. A *katholikus* templom harangjainak zúgása közben ért a menet az imaházhoz, hol László Dénes k. tanító fogadta az egyh. község nevében. Azután istentisztelet volt; Józsan esperes mondott magas szárnyalásu imát. Este 9 órakor bankett volt, melyen a község számos előkelősége vett részt. Pohárköszöntőkben sem volt hiány. Pohárköszöntőket mondtak: A főpásztor a hazára, a főjegyző püspökre, Végh a községre, Józsan a községre. Nagyon kedves és lelkes pohárköszöntőt mondott Szentgyörgyi Gerő nyug. ref. lelkész, földbirtokos a székelly-keresztúri unitárius gim-

TÁRCZA.

Blaháné.

Eseménye a színvilágnak Blaháné szereplése. Így szezon vége felé ahogyan melegülnek az éjszakák, úgy szakadoznak az érdeklődés szálai, melyek a publikumot a színházhoz fűzik. Tegnap mégis megtelt a színház. Ki ne menne el a színházba, mikor Blaháná játszik. Mikor Blaháné dalol és hallani lehet az ő csicseregő beszédét, mely éppen olyan szép, mint az alföldi fülemilék búhújos dalolása. Be is gyúlt a telt ház és leste a „nemzet csalogányának” megjelenését, ki pár órára szeméink elé varázsolja a legutókésőbbi magyar menyecskeket, ki parancsol az urának, az esküdteknak, kupahtanácsnak, a falunak és a lagfölmesebb duhajnak a falu rosszának. Orkánszeríten zúgott fel a taps mikor a piros kendős biróné szíre perdült s ez a tünemény, meleg óváció megújult, valahányszor dalolt, vagy csak beszélt is Blaháné.

Elemezzük Blaháné játékát és hirtelen nem tudunk nevet adni annak a titoknak, ami a Blaháné őszintén nagy sikereit előidézi. Hiszen olyan keveset komédiázik Blaháné. Talán, sőt bizonyos, éppen ez az igazi színjátszás. Előni a színpadon. Természetes, nem hazug, nem festett, de igazi életet. Ezt csinálja Blaháné. Vele születet ez a kiváltságos tehetség: a színpadra természet. Hiába minden akadémia és dramaturg. Blaháné, Jászai Mari nem tanulták a görög és német színészet fogásait, nem tanulták iskolákban azt a sok mindenfélét, amiből ma jelesen vizsgálunk a színészek és mégis kibeszélhetetlenül rosszak a színpadon. Velük született a hatás feltétele, az igazi tehetségnek az a gyönyörűség megnyilatkozása, mely önön magából merít, önön magát tanulmányozza, egyéniségének bőséges, gazdag csodakuját. A természetből lehet távolodni az ábrázoló művészetben. A távolodás azonban

mindig árt, mert a valóság halvány tükörképét adja. A közönség szeretetével, bálványozásával azt a művészt övezi, ki nem másolást csinál neki, de igaz, friss eredetivel szolgál. Blaháné örök ideálja lehet a csillagokba néző színművészeknek.

Annrya szolgált a művészetet, hogy szinte nem is érhetett rá egyéni életet élni. Odaadta egész életét a színművészetnek, a magyar közönségnek, sőt magának vindikálja őt az egész magyar nemzet, mert világ-szerzte híressé, elbűvölővé tette a magyar dalt és az idegenek szemé elé állította a legtekéletebb magyar leányt. Lesz-e Blahánénak utóda a színpadon, ha ez a szép, összhangzatos egyéniség bucsut mond a kulisszáknak? Bizassuk magunkat azzal a hittel, hogy tán nem mond csödtöt a magyar faj művészegegy-niségekben való kivirágzása.

A menyecskek előadásában Blaháné szereplőitársai közül kiváltak az első felvonásban Szakács, Kassai és Nagy Imre. A második darabban Szentgyörgyi, Laczkó, Gál Janka. A harmadik egyfelvonásosban Székely Gyulát, Szeget, Kassait dícsérjük meg.

km.

Sir Gerard.

Angol regény.

Fordította: Amica.

(10) (Folytatás.)

Róbert kiment és őt magára hagyta. A lépcsőkön egy szobalányval találkozott, a ki kíváncsian nézett rá, de ő számba se vette. Arra az utra tért, melyen tegnap jött. Egy mértőföldnyi távolságra az ut megszakadt és egy meredek ösvény vezetett a tenger parthoz. Danecourt ur lement azon és egy kőre leült.

Amint ott ült kivette a zsebéből a Maudtól kapott csomagot és felbontotta. Csak az ékszerai voltak benne. Miután gondosan átnézte azokat, ismét bekötötte és messze a sziklákon megtört hullámokba dobta.

Most már feladatának a nehezebb részén tul volt. Felállott és gyors léptekkel távozott Cragmeretől — a sziklán levő barna háztól és a szeptemberi napfényben tánczó nyugtalan hullámok zugásától.

Midőn az állomáshoz érkezett, úgy találta, hogy az a vonat, mely őt Lexleybe kellett volna, hogy vigye, már elindult és a következő napig nem volt másik vonat. A „Fehér ló” nevű kis vendéglobbe szállt. Annak a szobának az asztalán, melyet ő foglalt el, néhány rőpirat volt. Róbert olvasni próbált, de nem volt képes azt tenni; kinevett az ablakon, de az átellenben levő állomás aludni látszott; egy hordár áll a napon pipázva. Koronként egy-egy vonatot robogott be az állomásra és néhány vidéki embert tett le, farmereket, a kik egy közel levő váron voltak, de ez a rövid mozgalom hamar lecsendesült. Nem volt semmi a mivel foglalkoznék, semmi a mit lásson, két kis gyermeket kivéve, a kik a porban játszottak. Róbert ezeket nézte és az óra így telt el.

A következő reggel későn kelt felt. A mint a reggelizést végezte, az ajtó előtt lármát hallott — férfiak hangját és egy asszony zokogását. Róbert letette a villáját, hogy beszédüket hallgassa.

— Tegnap az asszonyom egy különösnek látszott. Oh, kérem, segítsenek! mondta az asszony zokogva.

— Ne beszéljen olyan kétségbeesetten, mondta egy férfihang sajnálkozással.

— Bizonyosan tudja, hogy ő tegnap este óta nem volt az állomáson? — kérdezte az asszony.

— Egészen bizonyos; minden vonatot a saját két szememmel láttam. Te, Bob! Láttál egy fiatal asszonyt kis gyerekekkel erre felé jönni?

— Maga vesztette el? volt a válasz.

— Nem én! — és a férfiak hangosan röhögtek. De ugylátszik, hogy egy asszony elveszett. Mégy ma Spirebyba?

— Igen.

— Nyisd ki a szemedet és tudakozódj, hátha megtalálod, megteszed?

— Igen, tegye meg — könyörgött az asszony sirónhangon — asszonyom egy fiatal lady és nagyon szép.

— Jó, jó; majd körül nézek. A takaros fehérnépek ritkák.

Még tovább folyt a beszéd. Danecourt Róbert betette a nappali szobájának az ajtaját és bevégezte a reggelizést; de a két keze annyira reszkett, hogy alig tudta a kést és villát fogni.

A vendégloshoz ugyan abban a szobában fizette ki a számláját. A jó ember beszédére alig adott tisztelegyes választ. Sietett a megjegyzéseit felbeszakitani, nehogy az eltűnt fiatal asszonyról mondjon neki valamit. Nem akarta azt a történetet hallani; már hallotta egyszer.

Végre felült a vonatra, örült, de különös hideg borzongás futott végig rajta, midőn egy tisztességes asszonyt látott, azon kocsi aajtaja felé jöni, melyben ő ült. Ö rögtön fölismerte az asszonyt; ugyanaz volt, a ki két nappal azelőtt, a Cragmerei barna ház közelében egy kis gyermeket tartva a karjaiban, mellette elhaladt. Ki nem mondott kérdéssel az arczán jött feléje és Danecourt ur a jól színtelt meglepetés gögös bámulataival nézett rá.

E pillanatban, nagy megkönnyebbülésére a vonat elindult. Hátradőlt a vánkosra, az asszony utánna küldött tekintetét ignorálva. Örült, hogy annak nem volt ideje kérdést intézni hozzá.

Gonosz munkája be volt végezve. Csak egy dolog volt még hátra — a kuzinjának azt kellett mondani, hogy a feleségét valami kis rosszullet akadályozta meg abban, hogy a cragmeryei barna házat elhagyja, és hogy ő jobb szeretne várakozni a férjére, hogy az vigye haza. Ez régséreg azelőtt, hogy Gerard az ágyáról felkelhetne, hogy feleségét hazahozza, azt már ki tudja.

Ej, mit tördött ő azzal, ha az öröklött örültséggel a verében, a Dorne Jacqueline leány, első felháborodásában elemészette magát? — Ezt fogja folytonosan Gerardnak mondani, midőn az a felesége szökését meg-

tudja. Mindezen dolgok rejtélyét meg fogja magyarázni az, „hogy az atyja örült volt.” Azonban, valahogy oly különös nyugtalanság bántotta és azt nem tudta lerázni magáról; de azt a jutalmat, melynek megnyeréséért minden furlangját és ügyességét kifejtette csak egy élet választotta el már tőle.

Sir Gerard fáradtan fordította az arczát a fal felé, midőn Róbert elmondta neki az izenetet. Nagy családós töltötte be a szívet és csodálkozott, hogy Maud nem sietett a kérését teljesíteni és hozzá jöni, ez a csodálkozás napról-napra fokozódott.

Azonban, minden jól lesz, midőn ő érte még Cragmerebe — minden jól lesz. Róbert azt mondta, hogy Gerard betegséget elhallgatta előtte kiméletből, azt gondolva, hogy gyenge egészségi állapotában azt nem bírni ki. Szegény kis asszony, ő oly egyedül volt, kétségtelen, hogy az ő drága feleségét a nyugtalanság betegéget tette! Dorne Jacqueline a leányát, a ki sir Yorke Gerardnak volt a szeretett felesége, az egész Gorley nemskóra látni fogja.

Mig érte mehetett, a beteg gyöngöd leveleket irt neki, a levelőritékon a felesége neve állott és a Róbert kezébe adta, hogy ő tegye postára; a Danecourt házszobájának a tűzhelyén a szobalány gyakran találta elégetett papirosoknak hamvát.

VIII.

Felleges éjszaka volt; egyszer máskor néhány csepp eső esett és a szél fut, megzavarva azon tó vizét, mely felibe egy gyermeket tartó asszonyi alak hajolt. Vad rózsák és repkények buján tenyésztek a sziklák között; ősi bogycok gazdag illata töltötte be az éjjeli levegőt. — Maud — mert ő volt — szomoruan nézett a sötétségben gyengén látható fekete vízbe. Egészen a tó szélén egy mohával fedett lapos kő volt.

— Nem, nem itt, — mormogta — nem itt, hol együtt ültünk! Ez a hely, melyet az

názium egykori tanulója, fölemlítve azt a szeretetet, melyben ott részesült és részöszt minden tanuló felekezeti különbség nélkül. A bankett a késő órákban ért véget. Hét óráig reggel 9 órák istentisztelet volt, melyen imát mondott Vég Mihály püsp. titkár, beszédet a főpásztor Jézus eme szavai alapján: „A hol ketten vagy hárman az én nevemben egybegyűltek, veletek leszek mindig.” A gyönyörű beszéd az összes hallgatókat elragadta. Istentisztelet után a küldöttségeket fogadta a püspök. Tisztelettel a községi előjárásról a főjegyző vezetés alatt, a kath. egyház Frömert Lajos címzetes kanonok vezetés alatt és az izr. egyház alelkész vezetés alatt. (Az ev. református...?) 11 órák az iskolát látogató meg a főpásztor, azután több család. D. u. elutazott székelyre.

Ez a püspöki-látogatás bizonyára melegséges nyomot hagyott az alföldi unitáriusok kebelében és nagy erősséggé volt a hívek lelki életének. Azok az atyai hangok, szavak, melyeket hallgatókhoz intézett, az a csodás melegsége a hitnek, mely a szeretett főpásztor nem szívéből áradott mindenre hatott, még a hitetleneket is hívőkké tette, ahivőket hitőkben megerősítette, a csüggedőket fölbátorította, a reményteleneknek reményt, a szomorkodóknak vigasztalást nyújtott. Aldja meg a jó Isten a szeretett főpásztort, mert kimondhatatlan örömet szerzett híveinek!

De nem hagyhatjuk említés nélkül azt a buzgóságot és lelkesedést, melylyel mindkét egyháznak tanítói működnek itt az idénben. Gálfi Kálmán fűzessgyarmati és Lázár Dénes dévaványai tanítók, kik oly igaz lelkesedéssel munkálkodnak az egyház érdekében ott, hol még most is nagy előítélettel viseltetnek unitarizmus iránt, méltán érdemlik meg szeretetünket és becsülésünket. Aldja meg Isten az ő egyszerű szolgáit és adjon nekik erőt lelkesedés, hogy — ha addig szívóknak hordozták az egyház érdekeit — ezután kettőzött szorgalommal munkálkodjanak az egyház jövőjéért.

Nem kívánhatunk egyebet záradékul, mint ezt: Aldott, a ki jött az Urnak nevében, áldás ősz fejére, áldás híveire!

1904. május 31.

Alföldi.

A vasutasok ellen.

A közlekedési kormányzat kéréseire lenyűgözött a megtorló eljárást a sztrájkba kergített vasúti alkalmazottak ellen. Mig a kormány a sztrájk megszüntése után a legenyhébb eljárást helyezte kilátásba azok ellen, a kik a szolgálathoz visszatértek, most ennek az ellenkezője történik. A vasutasok között nagy az izgalom, mert nem tudják, hogy holnap kire kerül a sor, kit deportálnak közülük egy-egy büntető állomásra s ki veszteli el kenyerét? Ez az eljárás sehoggy sem telet meg a nagy országos közérdeknek, mely a közlekedés zavartalan fennállásának biztosítását követeli, de nem a kegyelenség menő megtorlással, mert ez előbb-utóbb ismét sztrájkra vezet. Ki lesz akkor ismét felelős a sok millióos károsodásért? Hieronymi kereskedelmi miniszter ur talán, aki ha a vasutasok jogos kéréseit annak idején sürgősen teljesíti és nemcsak ígér és híres javeslatával az eddigi állapotoknál még rosszabb helyzetre nem nyújtott volna kilátást a vasutasoknak, akkor az elmúlt sztrájk sem következett volna be. A közlekedési kormánynak legújabb drákói intézkedéséről különben ma a következő adatok vannak előttünk:

Stankovics Miklós, a m. kir. államvasutai aradi üzletvezetője a vasúti sztrájkból kifolyólag tegnap Szolnokon fölfüggesztett 21 mozdonyvezetőt, hat vasúti alkalmazottat pedig áthelyeztet más állomásokra. Sáfáry szolnoki vizsgálóbíró, az aradi üzletvezetés főljelentése alapján 92 vasúti alkalmazott ellen folytatott vizsgálatot. A nyomozás tartama alatt az üzletvezetés részéről Szerbovszky titkár és Mészáros hivatalnok fejelemi eljárást indítottak a megvádolt vasutasok ellen. Ennek eredményeképp az üzletvezető fölfüggesztette Magyar Vilmos, Pozderka János, Virág József, Telek Lajos, Erdely Béla, Szendrey Álbín, Pászti János, Molnár József, Ko-

6 lábai érintettek. Oh egek, örült vagyok, hogy őt még mindig szeretem?

Pájdalmas zokogás tört ki az ajkairól, de könnyek nem homályosították el a szemét. Levette magát a földre és szenvedélyes csókokkal borította a követ.

— Ha még egy kissé hosszasan tudom viselni! — nyögte.

A mint felállott a nyakáról leesett a zsebkendője, melyre a neve volt hímézve. A gyermeket még szorosabban ölelte a köbélhez, lassu léptekkel távozott.

Az országot sötét volt és görögnyös. A Maud léptei lassuk voltak és fáradtak, mert, táplálék nélkül számos mértőföldet gyalogolt. Egyedüli kívánsága az volt, hogy Leedhez közeljék. Eszébe jutott, hogy az anyja egyedüli testvére, Natalia ott lakott. Régen-tan gyakran látta, hogy Jacqueline eleséget pakolt kosarakba és küldte a testvérének a ki szegény volt és sok gyermeknek az anyja.

A szerencsétlen asszonynak az volt az ideája, hogy ha Leedbe meg tudja találni az utat és a nagynénjét ottan fölkeresi, a menhelyet kér tőle a saját és a gyermeke számára, mig neki sikerül valami munkát találni és azt gondolta, hogy az anyja testvére vissza fog emlékezni a néjje jótéteményeire és nem tagadja meg azt a kérését, hogy az ő titkát az anyja előtt titokban tartsa.

Az Anyja előtt! Inkább meghalna, mint hogy egyetlen engedelmessegeért és annak rettenetes következményeire, a Jacqueline kemény szemrehányásait hallja. — Bármint szenvedés, nélkülözés, nyomor, sőt a halál sem volna oly rettenetes, mint az anyja haragja.

(Folyt. köv.)

vács Sándor, Kertész János, Bozsó János, Boros Béla, Belezna László, Hoffmann Venczel, Nagy Jenő, Baoskor Antal, Nemes Gyula, Lovag Lajos, Bede Mihály, Szilvassy László, Magóczy Ferenc közmozgatókat. Athelyezték: Biedermann Rezső mérnököt Temesvárra, Hostyák segédmérnököt B.-Bródra, Renner mérnököt Piskire, Kele József számíztet Piskire, Pető iroda-álíztet Mezőtúrta, Schwarcz József kalauzt Kolozsvárra.

Bocskay-ünnep.

Kézdivásárhely, máj. 31.

Rákóczy esztendeje után Bocskay esztendeje virradt reánk. Dicsőséges multunknak egyik tényszerű lapja táru szemünk elé ez évben, a melyre ragyogó betűkkel van fölírva Bocskay Istvánnak az egykori erdélyi fejedelmének dicsőösége neve. És a lapokra és e nevekre oly jól esik visszatérniünk e sivar kor gyenge fiainak, hogy a csüggedés napjaiban, mikor meg nemzetünk legjobbjai is elhallgattak, mint száraz ágon a csüggedt madarak, a mult nagy fiainak lemondást nem ismerő kitaratásából és bátorságából erőt merítünk a reménytelen jövőre. Erőt és kitartást, mely sugja a fülünkbe, hogy csüggednünk nem szabad, mert még lesz ébredés, lesz még rügyfakadás, föltámadás.

Kolozsvár után Kézdivásárhely, a hazafiságnak e megszentelt Mekkája gyújtotta föl az emlékezőnek világító fátyláját, hogy fényével visszavilágítsa háromszáz esztendő előtti multba és áldozzon Bocskay István emlékezetének.

Az ünnepély május 29-dikén, vasárnap folyt le. Két részből állott, az egyik tele délelőtt az ev. ref. templomban folyt le, a másik fele délután a Vigadóban. 10 óra után a reformátusok főtéri temploma zsúfolásig megtelt Kézdivásárhely előkelő közönségével valláskülönbség nélkül. A függetlenségi kör tagjai Ráth Endre képviselővel élükön zászló alatt vonultak a templomba. A közönség éneke után Szabó Jenő ev. ref. pap, ez a széles körben ismert szónok mondott gyönyörű beszédet, Bocskayt, mint hazafit, kiváló törvénytsízteltőt és hithű férfit mutatván be.

Ezután a dalárda énekelte el a „Nemzetünk nagy Istene“ kezdetű gyönyörű dalt. A közönség a Hymnus hangjai mellett távozott a templomból.

A függ. kör tagjai a kör helyiségébe vonultak diszgyűlésre, a melyet Szócs Károly, a kör alelnöke nyitott meg lelkeszavakkal. Ezután Molnár Emil, a kör titkára mondott előjénzéssel többször félbeszakított emlékeztet Bocskay Istvánnak és a háromszáz éves küzdelemre. — A diszkozgyűlést Csutak László alelnök zárta be.

A délutáni ünnepély a tízórtól zenekar térzenéjével 3 órákig vette kezdetét. Bodor Lajka zenekarának nyitánya után dr. Balogh Vendel ügyvéd, a „Székely Ujság“ főlös szerkesztője mondott hatalmas megnyitó beszédet.

Majd a Bocskay-óda következett, melyet Szabó Jenő írt és Nagy Gerő szavalt nagy hatással. Ugy a szerzőt, mint az előadót nagy ovációban részesítette a közönség.

Ezt dr. Ráth Endre orsz. képviselő ünnepi beszéde követte, a ki ifjú tüzével és lelkesedéssel méltatta Bocskay István nagy erőnyeit és ostorozta a jelenkor érdekhaljához fiait. A kiváló beszédet többször eljénzés szakította félbe. Ezután az ev. ref. egyházi dalkar énekel, mely után Megyaszai Mihály ev. ref. lelkész zárta be az ünnepélyt, tüzes beszéddel a közönséget buzdítván, hogy ne csak ünnepeljenek, hanem tegyenek is a hazáért, mert az ünneplésnek csak akkor van meg az igazi értelme.

(b. l.)

LEVELEK.

A segesvári állami polgári iskola felavatása. Segesvár, május 28.

A segesvári állami polgári leányiskola új és impozáns épületének felavatása május hó 28-án folyt le díszes ünnepség mellett. A felavatásn a kultuszminiszter dr. Morlin Emil miniszteri osztálytanácsos képviselte a vármegye főispánja dr. Béli László vezetésével a városi előkelőségek nemzeti előlétele nélkül részt vettek.

Az ünnepség napján az összes városi középületekre feltűzték a nemzeti lobogót s a lakosság közt uralkodott hangulat jelezte, hogy Segesvár városának nagy ünnepe van. Egy nagy, díszes állami épületet avatnak fel, a mely temploma a kulturának és dicsőség hirdetője a magyar állameszmének itt exponált szász helyen. A magyarság lelket ritka öröm fogta el s együtt őrzett vele a szászág is, mert hiszen a kultúra közös kincső itt minden embernek s bármily nyelven is nyilatkozik meg egy czélt szolgál.

Az ünnepély sorrendje a következő:

Tíz órák az állami polgári leányiskola tornacsarnokában megjelentek az összes magyar, szász és román tanítványok hivatalos kiküldöttjei és a város képviselőiben Walbaum Frigyes polgármester. Azonkívül Lád Károly a „Polgári Iskolai Tanácsok Országos Egyesülete“ ének elnöke Budapestről, a „Marosmenti Kör“-nek mintegy harmincz tagja és Segesvár előkelő közönsége. A közoktatásügyi miniszter képviselőjét dr. Morlin Emil miniszteri osztálytanácsost és gr. Béli László főispánt küldöttéleg hívták meg ezek megjelenvén hivatalosan Ulrik pénzügyigazgató, gondnoksági elnök az ünnepélyt megnyitotta. Az iskola dalkara Gyöngyösi István, igazgatóné vezetésével mellett énekelte a magyar Hymnust. Ezután Gyöngyösi Alice növendék elszavalt Móra Istvánnak ezen alkalomra írott prólogját érzéssel és meleg temperamentummal.

Most Pogány István tanfelügyelő üdvözölte a miniszter képviselőjét, ki megható beszéddel jelezte a nap jelentőségét s ezen polgári leányiskola missióját, czélját. Ezután megemlékezett Gyöngyösi István jelenlegi polgári iskolai igazgatóról, ki az iskola fel-

állítására óta lelkesen és odaadó buzgalommal működött, dolgozott a tanügyi érdekében. Ezt a miniszter is tudja — ugymond — méltányolja is az ő nevében köszönetét és elismerését fejezem ki. A miniszter köszönetét ezzel írásban átnyújtotta Gyöngyösinek. A gondnokság nevében Eisenlohr elnök válaszolt e beszédre, ígérte, hogy a gondnokság tudja kötelességét és minden igyekezetét felhasználja az iskola érdekében. Gyöngyösi István igazgató megalatottan köszönte meg a miniszter elismerését dr. Morlin Emilnek, de különösen Béli László főispánnak, a ki a polgári iskolák ittléte óta folyton támogatja s lehetővé tette az ő kitüntetését is. Donáth Erzsébet elszavalt a „Rákóczi zászló“ című költeményt, melynek előadását a legtekélyesebb hangszínezés kísérte mindvégig s a közönség viharos tapsal honorálta. Gyöngyösi igazgató felolvasta az iskola hat éves történetét. A hallgatóság elé tárta mindazon nehézségeket, a melyekkel a kezdetkezéstől megküzdnie kellett s az iskola fokozatos fejlődését a mai napig. — Végül Eisenlohr Ulrik megköszönte a hivatalos küldöttseknek a részvételt, mire az iskola dalkara által elénekel „Szózat“-tal az ünnepség véget ért.

A felolvasási ünnepélyt 80 terítékű díszes bankett követte, melyen a délelőtti ünnepélyen megjelent küldöttsek is részt vettek. Táviratilag üdvözölték Berzevics közoktatásügyi minisztert Molnár és Zsilinszky államtitkárokat és Wlassits volt miniszter, a ki az intézetet Segesváron felállította. *bm.*

A Dávid Ferenc-egylet ünnepélye.

Torda, május 31.

A Dávid Ferenc-egylet tordaaranyos-vidéki fiókköre május 29-én délután Szentmihályfalván az unitárius templomban szépen sikerült műsoros ünnepélyt tartott, melyre Tordáról és vidékről oly nagyszámú közönség sereglett össze, hogy a szépen kijavított templom alig felét fogadhatta falai közé.

Az ünnepélyt istentisztelet vezette be, melyen imádkozott Benczédi Domokos csegezi, egyházi beszédet tartott Gálly Zsigmond mészki lelkész. Megnyitó beszédet mondott Lőrinczi Dénes tordai lelkész. Lelkes szavakkal üdvözölve a közönséget, rámutatott az egyet működésének és az ünnepélynek czéljára, mely nem egyéb, mint a vallás-erkölcsi élet ápolása, az Isten- és emberszeretet terjesztése és ennek keretében az első unitárius püspök, a mártír-halált szenvedett Dávid Ferenc dicső emlékének ébrentartása.

Ezután egy kitűnő szavazat hallottunk. Veress Irené k. a. adta elő Szabó Jenőnek „A vak“ című, drámai erőteljű dűszad hazafias költeményét. Oly erővel, mélységgel éreztetett és akkora tudással, hogy bármely ünnepelt művésznőnek dicsőretére valónk. A zsúfolásig megtelt templomban alig volt szem, melyben a meghatottság könye nem ragyoghat volna. A kisasszony valóban meg lehet elégedve sikerével s mi örvendünk, ha szépséges szavataiban minél gyakrabban gyönyörködhethetünk.

Felolvasott Lőrinczi Dénes tordai lelkész Dávid Ferencről. Előadásában ismertette a magyar reformáció e kimagasló vezéralakját. Reformátóri működését, működésének hatását, a Dávid által hirdett tanokat, melyek ma már az egész művelt világsi s melyekért neki mégis mártírhalált kellett szenvednie.

Belényesi R. és Kárpáthi E. kisasszonyok kedves kis duettje (Még alsznak a virágok) után Németh István torozóki lelkész mély érzéssel szavalt el Ábrányi Emilnek „Keresem az Istent“ című hatásos költeményét.

Az istentiszteleten és a műsor egyes darabjai közt az országos hírt „Tordai Dalkör“ Adorján Domokos karnagy vezetésével adott elő hazafias és egyházi énekeket a töle már megszokott hatással.

A Dávid Ferenc-egylet központi anyagegylete 1885-ben alakult volt meg Kolozsvárra. Azóta 12—15 fiók-egylettel működik az ország különböző részein. Újában 1901-ben alakult egy önálló Dávid Ferenc-egylet az ország székesfővárosában is, melynek felolvasó ülésein hazánk legkiválóbb teológusai és bölcsészei hirdetik az isteni világosságot.

Ezen egyházi és közmívelődési egylet játékon működését továbbra is a közönség szives figyelmébe és jóindulatú pártfogásába ajánljuk. *i. s.*

Egyleti élet.

Értesítés. A kolozsvári ev. ref. egyház presbiteriuma f. hó 6-án (hétfőn) d. u. 6 órák a rendes helyen gyűlést tart.

SZÍNHÁZ.

Komlósi Emma bucsufellépése. Szerdán este bucsuzott a színház kedves vendége, Komlósi Emma. Bucsuzól a Suhanak jöjtsa el, Konti dallamos, szép operett-jének a czimszerepét. Ropant snájdig, fess nyomdászgyerek, pajkos, eleven, ki művészi feladással szerepe minden részét kiaknázza s ebben a forgatagban, igató, folytonos mozgásban van élet, bátorság, előm ik rajta a kedély derűje, a szív melegsége s nincs egy parányi túlzás, a mely megbontaná a teljes művészi hatás harmónikus vonalait. Játéka lebilincselő érdekességét fokozza egyénisége varázsa, mely szeretetreméltó őszinteséggel, kész odaadással tárja fel mind-azt a kincset, mi a közönség igényez nemcsak élvezetét, szomjúságát lecsillapítja, ki-elégíti. Betetőző a kiváltott hatást az a dus hangzadtság, mely ragyogó fényével, forróságával olyan szépen világítja be az operette zeneszámok csekély regiszterét, hogy szinte igen sok is egy mai szubrettnél. — Komlósi Emmában kiváló erőt mondhat magának a népszínház. Abban a nagy harcban, melyet ennek az intézetnek a többi színházakkal verseny dolgában meg kell vívnia, nem kis szerep jut ki majd Komlósi Emmának, kinek előkelő művészi, bűbájos fiatal-sága egyképpen csalogatója lesz a publikumnak. Bucsufellépését is virágzó koszorúval. Minden dalát megújratja a közönség és s a színházban támadt tomboló lelke-

stülés nem csillapult le, folytatódott a művésznő szállása előtt. Amiből megkellett értenie Komlósi Emmának, hogy a kolozsvári közönség így bucsuzik tőle: a visszontlátásra. A Suhanak szereplőtársai közül Károlyi Leona kedves meglepetésével. Kassai kitűnő maszkjával és ügyesen előadott kupléival, Nagy Imre és Szakácsné egyéniségük humoros vénájának pompás érvényesítésével tün-tek ki.

Blaha Lujza bucsufellépése. Színházunk vendégművésznője, Blaha Lujza, ki tegnap föllépésével valósággal elragadta a tele ház közönségét, ma a Tót leány czimszerepét játssza, holnap regg nem adott kitűnő darabban az „Egy nő, ki az ablakon kiugrik“ című énekes vígjátékban mint Törő Bálintné bucsuzik közönségünköl. Ezt a kitűnő szerepét ezuttal játszva először nálunk a nagy művésznő, kinek T. Csige Böske, Laczkó Aranka, Székely Gyula, Mészáros és Szegő lesznek az előadásban szereplő társai.

Gyermekeledés. Az igazgatóság a közönség köréből jött többszörös kéresek engedve, vasárnap gyermekeledést rendez. Színr fog kerülni a Hamupipőke című látványos tündérmese, melyben dalok, kuplék és táncok tarkítják a különben is színes jeleneteket. Kassai, Mészáros, Tompa, Nagy Imre, Szegő, Bérczi, Váradi, Gál Janka, Ecsy Emília és Hegedűs Szeferin lesznek főszereplői a darabnak. Ezt a gyermekeledést délutáni helyarákkal tartja az igazgatóság és a gyermekvilágra való tekintettel 6 órák fog kezdődni az előadás.

Héti műsor:

Szombat: Egy nő, ki az ablakon kiugrik.

Színész és kritikus.

Kolozsvár, jun. 3.

A színház egyik művésznőjének föllépteit az „Ujság“ következetesen lesújt kritikával honorálta. Ehez föltétlenül joga volt.

Más kérdés aztán az, hogy, tárgyilagosan és elfogulatlanul gyakorolta-e ezt a jogát? Én azt mondom erre, hogy nem. Másnak az a véleménye, hogy igen. Ezen aztán ismét lehetne vitatkozni.

Történt azonban, hogy az „Ujság“ egyik utóbbi kritikája miatt a művésznő férje felolosságra vonta a lap szerkesztőjét és inzultálással fenyegette arra az esetre, ha meg nem változtatja feleségéről hangzatosított véleményét. E miatt megindult a lovagias eljárás és valamelyik reggelre három hasábon számolt be az „Ujság“ szerkesztője olvasóinak az érdekes ügy minden fázisáról. Rosz neveszi az újságíró szindikátus magatartását, a mely magánügynek tekintette a szerkesztő megtámadtatását.

Hát ez az egész história durva és viszátszatiázon izléstelen. Ha az én feleségemről írnának hónapokon keresztül a negligálás sorvasztó és bosszantóan fitymáló hangjain, bizony én is kérdőre vonnám azt a szerkesztőt. Különösen akkor, ha érezném támadásainak méltatlan voltát. Már pedig a jelen esetben jogosan érezhettem, mert a közönség nagyon szereti azt a művésznőt. És ha akadna is játékában és művészetében itt-ott kifogólni való, tehetsége sokkal figyelemre méltóbb, semhogy az elfogultság köpenyével meglehetne fojtani azt. Ezt a többi helyi lap is konstataálta és dicséretével többször ki-tüntetett. Bizonyos tehát, hogy valakinek nincs igaza.

Méltán elkeserítette ezért a művésznőt és annak legközelebbi hozzátartozóját ez a bánásmód. Én még az elégtétel szerzőmódjának azt a szokatlan és durva módját is megint tudom, amellyel a jelen esetben felelősségre vonta a szerkesztőt.

No hanem ez is mellékes. Tehát a szerkesztőt inzultálták. Hja, kérem alásan, ehhez mindenkinek joga van. Ennek minden ember ki van téve. Miért csináljon a szindikátus kabinet-kérdést? Miért élvezzen az újságíró sérthetelenséget és exterritorialitást? Ha engem, mint bírót, az ítéletem kihirdetése és a tárgyalás betegezése után pofon vera vándolt, csinálnak-e belőle államügyet? Ha legaz-embezz, lopással vádol valaki az Ujságban, nem kell-e nekem éppen úgy kiállanom az esküdtek elé, mint ahogy nem kell egy csirkefogónak? Vagy ha nekem tetszik és én arra való embernek tartom, nem kell-e nekem vele megverekedni? Miért élvezzen az újságíró többi kiváltságot, mikor a nyilvánosság rettenetes fegyvere úgy is hatalmában van? Az állam és a büntető törvénykönyv kellő jogvédelemről gondoskodik. Tessék azt igénybe venni. Többre senkinek sem lehet igénye.

Ha pedig valaki nem akarja ezen az uton repérálni sérelmeit, ám vegye elő a revolvert. És igazítsa el azzal, a kivel összevezet.

De belekeverni a dologba minden oda nem tartozó történetet, előhurcolni egy véd-telen és tisztességes asszonynak minden magánvontakozásu ügyét, pertraktálni vagyoni viszonyait, publikálni, hogy a férje adósságát kénytelen fizetni — ez nem tempó! Ez nem megengedett fegyver.

Egy lydit bomba, a melyet tilt a lovagias-génfi egyezménye.

Ne tessék azt mondani, hogy színészről van szó.

Még a színésznővel szemben nincsen jogunk a pugyilárisát vagy az ágyát a forumra hurcolni.

László Ernő.

MINDENFÉLE.

— Junius 3.

— Urnapi körmenet. Tegnap, Urnapián gyönyörű idő volt. Ragyogott a nap-sugár s az akácfaik között konzerteztek a madarak. Ilyen szép időben indult meg 10 órák az urnapi körmenet. Tenger sok ember a főtéren. Érkélyek, ablakok telve kíváncsiakkal. És a nagy kíváncsiság szinte dehonostálta a nagy egyházi ünnepeket. Városon kikerülni nem lehet. Nagyon fel-emelő látvány volt a hosszú, tömött ember-sor, melynek közepén piros baldachin alatt lépdelt az infulás fehérhaju apát. Kezében magasra emelte a gyémántokkal, drága kövekkel ékes szakramentumot. A zöld gal-lyakból összeállított oltároknál áhítattal borultak földre a hívek és vették az áldást szívszorogva, melyet messze csendülő hang-on osztozt szét az Isten szolgája.

— Urnapi ebéd. Bíró Béla pápai prelátus, apát-plébános hagyományos szokásához híven, tegnap, Urnapián alkalmából ebédre látta szívesen magánál a kolozsvári egyházi, polgári és katonai társadalom kitűnőseit. Résztvettek az ebédnél többek között Ruppert Henrik honvéderkerületi parancsnok, dr. Apáthy István egyetemi rektor, dr. Farkas Lajos és dr. Ováry Kelemen egyetemtanárok, Szvacsina Géza polgármester, Vikol Kálmán. Fekete Nagy Béla, Salamon Antal tanácsosok, dr. Esterházy László főjegyző, László Aurél királyi főügyész helyettes, dr. Csipkés Károly kir. ügyész, Bocskor Mihály, Mihályi Béla, Pap Farkas, Szász Béla táblai bírók, Páll István apátkanonok, dr. Erdélyi Károly főgimn. igazgató, Russel Károly Kazantintumni igazgató, Kiss Sándor, dr. Széchy Akos, Magyar Endre igazgatók, Kozár Ferenc, Szőke Dániel, Sánta A. házfonók, Sándor József orsz. képvis., Pap Demeter katonalelkész, Merza Lajos kir. tanácsos, Ver-zár Kálmán bankigazgató, Dobál Antal, dr. Menyhárt Gáspár, Benel Ferenc, dr. Papp József, Tompos Ignác, Polcz Rozó ügyvédek, dr. Benel János, dr. Mály István orvosok, dr. Hadady Endre főkapitány, Deák Pál árvaszéki elnök, Hirth Ferenc dobánygyári, Kovács József javítóintézeti igazgatók, dr. Szekeres József plébános, Pollák Lajos máv. felügyelő, Réti Márton isk. igazg., dr. Szentkirályi Akos gazd. tanint. igazgató, Hory Béla árvaszéki elnök, Benel János, Merza Gyula, Zabulik László megyei főügyész, Hegyessy Vilmos szerk., Petrány József, Losy Béla máv. áll.-főnök, Kászonyi Alajos, Gábor József, Kollin István, Bálint Vilmos lelkészek, B. Bak Lajos, Hevesi József, Csernyánszki Lajos, Demjén Agoston, Ferenczi Ignác, Orbán Lajos, Csiki Emanuel, Gergely Ferenc dr. Gergely Albert, Váradi Albert, Pap Márton, Kántor Endre, Sánta István, Uberti János stb. Az ebéd során az első felköszöntő földöntés és tartalmas beszédében Bíró Béla apátplébános, mondta a pápára és a királyra. A társaság lelkesen éljenzte és felállva hallgatta a szép tőszót. Utánna dr. Farkas Lajos e. tanár, főgondnok magas szárnyalású beszédében gr. Majláth Gusztáv püspököt köszöntötte fel zajos éljénzés között. Ezután a felköszöntött egy következők: Szvacsina polgármester Bíró Béla, Páll István kanonok dr. Farkas Lajosra, Salamon Antal a katonaság és bírói karra, dr. Csipkés Károly Páll Istvánnak, Bíró Béla Szvacsina polgármesterre, Ruppert Henrik tábornok az egyetértésre, Bíró Béla a kegyes tanítótrendre, dr. Menyhárt Gáspár ügyvéd az egyetemre és dr. Apáthy István rectorra: dr. Ováry Kelemen az ügyészi karra, László Aurél Sándor József, Dobál Antal a vármegyére, Páll István, dr. Szentkirályi A. igazgatóra, dr. Szentkirályi Akos, Vály Istvánnak, Bíró Béla Kiss Sándor, dr. Széchy A. és Magyar Endre igazgatókra, Pollák Lajos Merza Lajosra. dr. Menyhárt Gáspár a tanítókra, Bíró Béla az iparosokra, dr. Szekeres József Bíró Béla, Hevesi József Bíró Béla, stb. Az emelkedett hangulatban lefolyt ebéd a késő délutáni órákban ért véget.

— Bánffy Dezső üdvözlése. Kolozsvárról és az erdélyi részekből a következő üdvözlő táviratok küldtek eddig Bánffy Dezsőhöz:

Kolozsvár, Éljen a vezér: Hü katonája: Pisztory Mór dr. egyetemi tanár.

Dés. Hozzánk az örömhír csak ma reggel érkezett. Fogadja Nagyméltóságod megválasztásához és a fényes győzelemhez a mi őszinte örömnk és szerencse kívánatunk kifejezését. Sterba.

Dés. Tegnap fényes győzelme alkalmából őszinte örömmel és hódolattal üdvözöljük. Dés és Vidéke szerkesztősége.

Dés. Fényes diadal alkalmából fogadja Kegyelemességed hódolatteljes szerencse kívánatát. Ifj. Dobay Lajos postatiszt.

Kolozsvár. Excellenciázd és programja győzelemhez lelkesen gratulál. Balogh László.

Kolozsvár. Imádkozom továbbra is ilyen igazi győzelemedért. Havas Ábrin.

Szászrégen. Fogadja Nagyméltóságod határtalan lelkesedéssel párosult legőszintébb szívből eredő szerencse kívánatát a tegnapi nap eredményéhez. Schwarz Vendel.

Retteg. Üdvözöllek megválasztásod alkalmából és szerencsét kívánok gr. Kornis Viktor.

Kolozsvár. Lelkes örömmel üdvözölöm, élen nagyméltóságoddal, Szeged első kerületét új pártunk országra szóló fényes győzelme alkalmából. Richter Aladár dr. Kolozsvári egyetemi tanár.

Dés. Fogadja Nagyméltóságod őszinte, szívből jövő üdvözlőnk. Kustár dr. párt elnök.

Kolozsvár. A kolozsvári új párt lelkes örömmel hajlja meg zászlaját az Alföld legmagyarabb városának dicsőségét előtt, hogy a legmagyarabb párt vezérét képviselőként elsőnek küldhette a nemzetgyű

tekeztet tárgya a küszöbön levő tisztújítás volt. Ezek között első sorban a polgármesteri és polgármester helyettesi állás betöltése körül forgott a kérdés. Abban nem volt nézeteltérés, hogy a polgármesteri állásra Szavcsina Géza választassák meg, azonban az első tanácsosi állás sokoldalú magyarázatra adott okot. Ellentétes állítások történtek. Egyik részről az mondatott, hogy Nagy Mór dr. a 22 hónapon át, mióta titkos szabadságot élvez, nem dolgozott jóformán semmit. A mit hozzá beosztottak, annak nagy részét a mellé beosztott aljegyzővel végeztette el. A néhány akta elintézése, a mit ellátott, abból állt, hogy pár sor rávezetésével áttette az ügyet a mérnöki hivatalhoz. Erdemleges munkát a számonkérőszék két év óta Nagy Mórtól nem látott.

Egy másik előadás szerint Nagy Mór mindent elvégzett, a mit rábíztak. Miután azonban jóformán semmit sem bízott rá a tanács, időről időre megokolt kérréssel szabadságot kért. Ezt a szabadságot 3 hónapokig a törvényhatósággal tudván kívül adták meg.

Be volt írva a tárgysorozat végére. „Több tisztviselő szabadság idő iránti kérése.” Ezt mint az előlekedet szokás, név felemelése s indoklás nélkül megadták, bekanyarították a jegyzőkönyvbe s aztán ügyet sem vettek arra, hogy a tanács szekere egyik tanácsosi kerék nélkül lötyög.

A törvényhatóság tagjai nem hibáztatták ezért sem Nagy Mórt, sem a tanácsot. Egyedül a törvényhatóság a hibás, mely a dolgokkal nem törődött, mely vezette magát állandóan a tanács és a referense által.

E tény megállapítását 10—15 bizottsági tag fejtegetése mozdította elő. Ezután elhatározták, hogy Nagy Mórt az I. tanácsosi állásra ismét megválasztják. A törvényhatóság azután, a mint ennek szükségbe beáll, fegyelmű jogát, melyet részére a törvénybiztosít, gyakorolni fogja. Az érkezelést az elnököt megbízta, hogy a megállapítást hozza a jelen nem volt tagok tudomására. A választások ügyében Bély Ákos gr. főispán is hívott össze értekezletet.

— **48 + 67 = 115.** Szegedrőlről írják: A Bánffy Dezső tisztelettel rendezett banketten a többek közt Dobay Gyula is mondott felköszöntőt az új képviselőre, amelynek egy rendkívül érdekes dolog konstatació adott kiváló értéket. Dobay ugyanis rámutatva arra, hogy a Bánffy-párt programjában benne van a 48-as politikai idealizmus és a 67-es politika realizmus, elmondte, hogy a záróra vége felé több szavazásra jelentkező hivatott visszatartott a szavazástól s ő adta le a szavazatát utolsónak, úgy hogy vele Bánffy Dezső báró 115 abszolút többséget kapjon. 48+67 ugyanis 115-öt ad ki, vagyis Bánffy Dezső báró általános többségét.

B szellemes fölfedezést zajos tapssal fogadták az egybegyűltek.

— **Dr. Brandt József és a humanizmus.** Dr. Brandt József egyetemi tanár szervezőjének minden kis része a humanizmus által van áthatva. Senki annyit nem tett Kolozsvárt a szenvedő emberek fájdalmait enyhítésére, mint ő. Az első segélynyújtás és a betegápolás gyakorlati ismerőit és fogásait a katedrán nemcsak az orvosok hallgatóknak, hanem előkelő hölgyek és a közönség körében is hirdeti. Lángbuzgalomával mintakörháza létesített. Egy egész vagyonát áldozott az Erzsébet szanatoriumra s míg más pihen, vagy anyagiak után törekszik, vagy szórakozik, ő élvezetét a humanizmus körüli isteni munkában lel.

A mult hóban kezdeményezte azt, hogy a nyári szünidőn, midőn az igyetem fiatal orvosnővédek és orvosai élvezni a vakációt, vidékre rándulnak, gondoskodás történjék a mentő-egyletben gyors segélynyújtásra szakképzett erőkről.

Ez nagyon fontos, mert a legtöbb balcsot és sérülést nyáron, a külső építési, köfajtási, gyári és egyéb munkáknál történik.

Azt kívánta, hogy ha önkéntes erő elegendő számban nem akad, honoráris kell a közreműködőket. E célból ő is adakozott s ismerősei körében gyűjtést eszközölt a mentők szüneti állomása részére.

Ime a fényes eredmény:

Dr. Haller Károly miniszter. tanácsos elnök 20 kor., N. 10 kor., Lengyel Emil 10 kor., Reményik Károly 10 kor., dr. Hincz György 10 kor., Burger Frigyes 10kor., Kolozsvári keresk. bank 10 kor., gr. Bethlen Gergelyné, gr. Bethlen Károlin, gr. Wesselényi Istvánné, gr. Bély Györgyné 10—10 kor., gr. Wass Ottília 6 kor., Husznik János, Wagner Frigyesné 5—5 kor., br. Wesselényi Miklós, gr. Bethlen Ödön 10—10 kor., Arkosy Lajos 5 kor.

Sajnálattal tapasztaljuk, hogy az ada között nem látjuk az üzletvezetőség, dohánygyár, a vasyárak, az építési vállalatok, a kőbányák tulajdonosait, a tekintélyesebb iparosokat, a nagyobb kereskedőket és a vendéglők, szállók, fürdő tulajdonosait. Jó volna, ha ezekhez kérő levelet intézne az önk. mentő-egylet.

— **A kolozsvári iparosok kérése Berzeviczy Albert miniszterhez.** Dr. Berzeviczy Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter figyelmét felhívja Kolozsvár város iparos polgársága a következőkre:

Kolozsvár városa a város előkelő helyén ingyen telekadással s egyéb támogatással erejét meghaladó áldozatot hozott a Tanítóháza létesítésére. A igazság tehát az volna, hogy a ház bebutorozását, berendezését a kolozsvári iparosokkal végeztessék el. Ezt a miniszteriumban ősi szokás szerint „elvben” el is határozták. De a gyakorlatban úgy irányították a dolgot, hogy a kolozsvári iparosok kiszorítottassanak s a munkát a budapesti vagy más idegenből való iparosok nyerjék el.

A butorozásra vonatkozó árlejtést már új év táján kihirdethette volna a miniszter illető szakosztálya. Azonban mintha cizlázatosan tennék, a kihirdetést még most sem teljesítették.

Feltéve, hogy július közepén a váravárt pályázati hirdetés megjelenik, a munka augusztus elején lesz csak kiadható. A törv szerint augusztus 15-én már a berendezés teljesen számba kell legyen adva.

Kolozsvári mester hogyan pályázhatik arra, hogy 150 ágyat, ágyeműt s egyéb szükséges butorozatot elkészíttessen, az épületbe szállítsa s ott számba is adja 15 nap alatt. Az lehetetlen nemcsak a kolozsvári, de a pesti vagy más iparosoknak is.

Az eredmény az lesz, hogy a szolid kolozsvári mesterek hírnevüket nem tehetvén kockára a cizlázatos írás által kiszorítottak a pályázattól javára az idegen vállalkozóknak, a kik szintén nem ördögök, nem készíthetik el pár nap alatt a megrendelt összes tárgyakat, hanem azok nagy részét raktárok vásári munkáiból összeválogatva fogják szállítani. E vásári portékákat az idő előrehaladott volta miatt, kénytelen — kelletlen átveszik majd, hogy megnyitható legyen kellő időben az épület. Kérjük a kolozsvári iparos polgártársak a minisztert arra, — hogy ez ügyet tegye vizsgálát tárgyává és a menyiben még hatalmában áll, gyors intézkedéssel akké járjon el, hogy a kolozsvári iparos polgártársak érdekei megővassanak.

— **Adomány az Erdélyi Irodalmi Társaságnak.** Bucsy József műszaki tanácsos „boldogult Szász Gerő emlékére az Erdélyi Irodalmi Társaságnál létesítendő alap javára” 50 koronát küldött Bpestől a Társaság elnökséghez. E nemes tetteért az Erd. Irod. Társaság ez uton is köszönetet mond az adományozónak.

— **Évzáró ünnep.** A kolozsvári unitárius főgimnázium ifjúságának „Kriszta-önképzőkör” f. évi június hó 5-én délután 3 órakor a kollégium tornatermében Jókai-emlékünnepel egybekötött évzáró ünnepélyt rendez.

— **Meltz Ilza temetése.** Nagy gyász érte Meltz Hugó egyetemi tanárt. Egyetlen kedves leányát szakította el a halál fiatalon, legszebb korában. A kik ismertük, nem felejtjük el, a kedves Ilzát, ki csupa derű — csupa mosolygó életkedv volt és igazán senki sem hitte volna — hogy legszebb korában kell megválnia az örömtől, fájdalommal egyformán látogatott világtól. Meltz Ilza temetése ma volt meg Meltz Hugó főtéri lakásából. A temetésen nagyszámú ismerősök, a közkedvelt Meltz professzor tanítványai, az egyetemi tanárok megjelentek.

A gyászkoos tele volt virággal, koszorúval. Meg is érdemelte a kedves Ilza, hogy virág hulljon a koporsójára minél több, mert olyan volt ő is, mint egy szép virág tele illattal, színnel és viruló bájjal.

— **Bem katonái, a kolozsvári átlétak és a francia katonák menetképessége.** Elszégyelheti magát az egész francia nemzet ama verseny eredményért, a melyet a Budapesti Hírlap szerdai száma szerint Párisból, a Concord tértől 45 kméterre terjedő versenyen elérték. A hadügyminiszter rendezte a gyalog versenyt. Két ezer katona jelentkezett a részvételre. Elsőnek érkezett be Girard gyalogos közeber 6 óra 14 perc és két másodperc alatt. A zsűri tagjai nagy rangú katonák voltak, tehát feltehetjük, hogy a versenyeredmény megállapítása pontos.

Annál szomorubb és a francia nemzetre nézve szégyenteljesebb az, hogy ebben a versenyben egy halott, 34 beteg és negyven eltűnt katona konstataltatott. A kamara ezért a versenyért elakarta csapni a hadügyminisztert. Jól tette volna; a ki ilyen katonákat nevel, nem érdemi meg, hogy hadügyminiszter legyen.

Bem tábornoknak a hadserege 1849 március 11-én vette be Nagyszombat. Reggel indult a legvittebb 11. zászlóalj Eibersdorfról fagyos időben Seben felé. D. e. kint voltak a Kiskapusi országúton. Ez Nagyszombtól épen 45 kméter. Tehát a francia verseny távolságnak megfelel. A hadiak utközben 800 székely ujonczot is beosztottak maguk közé Szelindeknél pár órát pihentek azután csatáztak s estére osztrák és muszka csapatosteken magukat keresztül vágva N. szében voltak. A farságságtól egy sem halt meg, sem beteg nem lett. De az ellenség golyója és szuronya sokat meg ölt, sokat megsebesített. Az ily menet nem csak egy napig tartott. Ez így tartott Bem Erdélybe való bevonulásától a dévai fegyverletételéig, vagyis hét hónapon keresztül.

Az erdélyi fiuk ép ilyen edzetek voltak 40—45 év után is. A Kolozsvári Athletikai Club versenyei erre hiteles adatokat szolgáltatnak.

Vegyük először is a francia verseny-pálya távolságát, a 45 kmétert.

Borbély György (ma tanár Zalaegerszegen) 1885. okt. 4én 6 óra 5 perc alatt gyalogolt Kolozsvárról Szamosújvárra. Tehát 9 perccel legyőzte a francziákat. Versenytársai közül egy sem halt meg sőt megsebetegedett. Mindnyáján az egész éjszakát végig táncolták.

1889-ben Kolozsvárról Bánffyhyunadra mentek. Ez már 50 kméter távolság. Itt sem halt meg senki. Az utat 6 óra 12 perc alatt tették meg. A francziákat itt erősen legyőzték. Itt is Borbély volt az első.

Versenyeztek ezenkívül Bánffyhyunadi athléták 1888. ápril. 22-én Kolozsvárról Nagy Enyedre (65 km.) 9 óra 33 p. a. (átlag egy km. 8. p. 48 mp.) továbbá 1887. szept. 30-án Kolozsvárról Marosvásárhelyre (104 km.) 15 ó. 2 p. a. átlag egy kilométert 8 p. 40 m. perc.

Kolozsvárról Szászvárosra, 1899. okt. 8-án, 20 km. 14 óra 58 perc alatt, átlag egy kilométert 7 p. 20 mp. alatt. Magyarországon idáig ez a legkiválóbb, hitelesen megállapított versenygyaloglási eredmény. Ilyen eredményre sok évig nincs kilátás.

Örvendetesen lehet azonban konstatálni a kolozsvári versenyzőknél azt, hogy dacára, hogy a francziákat jóval túlhaladó munkát is végeztek:

1. Nem halt meg, sőt meg sem betegedett senki.

2. Nem csak egy-kettő érkezett be, hanem kitűnő eredményre az összes versenyzők beérkeztek és rendszerint minden városban még táncoltak is.

Pedig ezek nem voltak edzett katonák, a kirándulásokkal csupán rendszeresen trázsirozott gyalogosok voltak. Ajánlom a K. A. C. versenybizottságának észire tűznie ki a francziákéhoz hasonló távolságra 45 kméteres versenygyaloglást Kolozsvártól Szamosújvárig.

Hívja meg arra a francia hadügyminisztert, a főrangú tisztokból álló zsűrit és a „Matin” című francia lapot, a mely a versenyt kezdeményezte. A versenyt azokkal a komoly, előre tekintő szabályokkal kell rendezni, a mivel 1785-ben rendezték. A trainirozásra idő van. A verseny kitűzhető szept. végére. Had lássák a pelyhűdt izmu francziák, mit bír a magyar erő.

K. I.

— **Vásár Kolozsvárt és Temesvárt.** Mi kolozsváriak, egy országrésznek historiai és földrajzi központja, elkecsereddel tekintünk a temesvári vásároknak, a hol a pünkösdi orsz. vásárra is 4000 sertést, 22 ezer darab lovat legnagyobb szám, mit eddig Magyarországon elérték hajtottak fel. Ennek a városnak van jövedelme a vásár vámokból.

— **Országos tiltakozás az olasz borvámkedvezmény ellen.** Abból az alkalomból, hogy Rómában ismét megindultak a kereskedelmi tárgyalások Magyarország-Ausztria és Olaszország között, a „Magyar Szőlőgazdák Országos Egyesülete”, mint az összes magyar szőlőbirtokosok országos képvisellete, még egy utolsó kísérletet tesz arra nézve, hogy az olasz borvámkérés kedvezően irányíttassék. Ugyanis f. hó 8-án (Medárd napján) Budapesten reggeli 9 órakor a Tattersall nagy csarnokában, szemben a keleti pályaudvarral, országos tiltakozó népgyűlést tart, melyre az érdekeltektől fogyasztó közönséget, a szőlőbirtokosokat, a borkereskedőket, a vendéglősöket meghívja. Miután kétségtelenül Magyarország szőlőművelésének jövője, félmillió szőlőgazdának existenciája függ attól, hogy az olasz borvámkérdés kedvezően oldassék meg, illetőleg, hogy sem Olaszországnak, sem más bortermelő államnak semmiféle cizmen semmiféle kedvezmény borbehozatala ne adassék, azért az érdekeltektől társadalomnak minden tőle telhetőt el kell követnie, hogy ezen kérdés kedvezően oldassék meg. Egy impozáns népgyűlés, melyen a közvélemény elementáris módon nyilatkozik meg, mindenesetre leghibvebb kifejezője lesz a hangoztatott követelmények igazságának. Azért ne mulassza el egy szőlőgazda se, aki csak szerét teheti, hogy megjelenésével a tiltakozó gyűlést minél impozánsabbá tegye.

— **Felvétel a pécsi és nagyváradi honvéd hadapród iskolába.** Kolozsvár város tanácsa tudatja: A pécsi és nagyváradi honvéd hadapród iskolába való felvétel tárgyában a honvédelmi miniszter pályázati hirdetményt bocsátott ki.

A felvételi feltételek és módok azokról a városi tanács katonaiügyi osztályában meg tudhatók.

— **Tagosítás Bogártelkén.** Bogártelkén a tagosítás már évek óta stagnál. A megválasztott mérnök sok huzavona után a munkálatokat átadta egy más mérnöknek, ki munkálatait a miatt nem tudja megkezdeni, mert az eljáró bíró folyó évi március havától a helyszíni tárgyalást, a mely alkalommal a mérnököt munkájának megkezdésére bevezette volna, mindeztideig nem tartotta meg. Az elkecsereddé e miatt nagy, a nép napról-napra szegényedik, földjeit kellőleg nem művelik, mivel új földjeinek kihalása előtt állnak. A róm. kath. alapítványi uradalom, mely a legnagyobb birtokos a községben, bedugott kézzel nézi a dolgot, mitsem tesz. Mint hírlík, most a községi elöljáróság küldöttséget akar menesztetni az igazságügyminiszterhez, a tagosítás mielőbbi betéjezése érdekében.

— **Illetékügyi vizsgálat a nádasmenti főszolgabírói járás területén.** A nádasmenti főszolgabíró alá tartozó körjegyzőknél a rendes illetékügyi vizsgálatot a kolozsvári m. kir. pénzügyigazgatóság most végzeteti Schreiber Róbert m. kir. pénzügyi segéd titkár által. Vizsgálata kiterjed a községi illeték kezelés és bíróság illeték ügyein kívül a hitelszövetkezetekére is. Eddigi vizsgálatát a türői és az egeresi körjegyzőségekben teljesítette. Mindenütt elismeréssel nyilatkoznak a jeles tisztviselő magatartása felől, ki tapintatos fellépése által mindenkinek rokonszenvényt nyeri meg.

— **Adókirovás Bánffyhyunadon** A III-ad oszt. kereseti adó kirovása véget a bánffyhyunadi m. kir. adóhivatal működése területét alakított adókirovó bizottság folyó évi május hó 25-én kezdette meg működését Bánffyhyunadon s tárgyalásait már folyó évi június hó 1-én be is végezte. Tudósítónak alkalma volt a hétfőn délelőtt folyt tárgyalásokat végig hallgatni, a kinek tapasztalatai nyomán irhatjuk, hogy az adózók nagy hállával tartoznak Stuckheil Gyula királyi tanácsosnak, a kolozsvári m. kir. pénzügyigazgatóság kiváló főnökének, azért a tetteért, hogy kinstári előadóul Achász Imre m. kir. pénzügyi fogalmazót küldte ki. Az előadó elismerésre méltóan felel meg azon feladatának, hogy a kinstár érdekei aképpen óvassanak meg, hogy az adózók érdekei csorbát ne szenvedjenek, az ő javaslatai tanúsítják igazán azt, hogy a pénzügyi joggal úgy elméletileg, mint gyakorlatilag, behatóan foglalkozik.

— **Kinevezés.** Schneid Nándor m. kir. pénzügyőrt bizott a m. kir. pénzügyminiszter Komáromba az ottani m. kir. pénzügyigazgatóságához m. kir. pénzügyőrt főbiztossá nevezte ki. Társaskörainknek egy kedvelt alakját érte e kitüntetés, kinek távozása városunkból nemcsak vesztesége a kolozsvári m. kir. pénzügyigazgatóságnak, kiben egy kiváló, hivatásának élő pontos szakférfiú vesztett el, hanem vesztesége az itteni társadalomnak, hol mindig szívesen látott volt.

— **Állami iskola Magyar-Bikalon.** Magyar-Bikal községében az állami iskola új épülete befejezéshez közeledik. Hogy a község az iskola czéljainak megfelelő épületet már a folyó évben nyer, azt csak Szabó Gyula ottani nagy birtokosnak köszönheti, ki

saját anyagi felelőssége mellett maga szerzett a községnek pénzt, míg a vármegye a már két év óta húzódozó kölcsönműveletet a községnek kieszközli.

— **Vizpazarlás a kolozsvári sétatérén.** Botányos az, a hogy a sétatérét öntözik. A kocsi uton s a nyári színház előtt akkora pocsolat csúsnálnak, hogy bokáig gázol a sárban a sétáló közönség. A szamosfői utatpedig egyáltalán nem öntözik. E miatt nagy fellegekben omlik a por a főutánynon járókelők torkába. Ha már így pazarolják a vizet, öntözzék meg a sétatér mindenik útját. Az sem helyes, hogy az Erzsébet hid mellett az idén létesített két kis parkot délben öntözik a midőn legforróbban süt a nap. Ezt este, vagy kora reggel kell öntözni.

— **A kolozsvári mentők munkája.** A m. hóban 230 kivonulást tett a mentőegyesület. 29 hirtelen támadt megbetegedés 96 sebzés és sérülésnél nyújtott első segélyt. Három öngyilkosnál is működött. Ezek közül kettő revolverrel, egy pedig méreggel bucsuzódott el az árnyas világtól.

— **Kolozsvári unitárius diákok kirándulása.** Tegnapelőtt Jegenyébe, e kies fekvésű fürdőben ráudult ki a kolozsvári unit. kollégium fiataljai, tanáraik vezetésével. A jegenyéi vasút állomástól a fürdőre gyalog tette meg a fiatalság az utat. A szép vidékben gyönyörködtek a fiuk s élvezték dr. Kazay Kálmán igazgató figyelmét és vendégszeretetét. Este tértek vissza, 8 osztály az egeresi bálon is részt vett.

— **Tudomásul.** Tusnádfürdőn a fürdőidény, eltérően a régi szokástól, június 1-től szeptember végéig tart, Elő- és utóidényben: jun. 1-től július 1-ig, augusztus 20-tól szept. végéig lényeges kedvezményeket biztosít az igazgatóság a fürdőző közönségnek.

Gyászrovat.

Peselneki Rápolthy Gábor földbirtokos, a kézdi választókerület függetlenségi és 48-as párt elnöke és a kézdiasárhelyi függetlenségi kör tisztb. elnöke élete 49-ik, boldog házasságának 25-ik évében Alcsémtonban meghalt.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék” táviratai, telefon-tudósításai és sürgöngylevei.

Formális ülés.

Budapest, jun. 3.

A képviselőház csütörtökön, jun. 9-én tartja első ülését, mely azonban csak formális jellegű l sz, mert pusztán a legközelebbi érdemleges ülés napirendjét fogja megállapítani.

A román kulturliga.

Budapest, jun. 3.

A pünkösdi ünnepek alatt aromán kulturliga Bukarestben tartotta meg évi kongresszusát. Ez alkalommal — mint a Keleti Ért. jelenti — szóba került a magyar népi iskolai törvény módosítására vonatkozó tervezet, melyre nézve egyhangulag elhatározták, hogy a liga a javaslat ellen nagyszabású akciózt fog megindítani. A központi bizottságot utasították, hogy a vidéki fiókat és szakosztályokat azonnal értesítse az erdélyi román egyház és iskolák erőszakos megmagyarosításáról. A kongresszus egyuttal elhatározta, hogy a magyarországi román közművelődési egyesület évi közgyűlésein kiküldöttek által fogja magát képviseltetni.

A biztosítási törvény kodifikációja.

Budapest, jun. 3.

A kereskedelmi miniszteriumban, mint a „Kel. Ért.” jelenti, — a biztosítási törvény módosítására vonatkozó előmunkálatok teljesen befejeződtek. A miniszter nagyobb szabású anketet szándékszik egybehívni, mely azonban nem lesz szóbeli, hanem az illető szakférfiak írásban fogják előterjeszteti a nekik megküldött javaslatot illető észrevételeiket.

Az üzletvezetőségek szaporítása.

Budapest, jun. 3.

Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter a pénzügyi bizottság legutóbbi ülésén tudvalevőleg kijelentette, hogy az üzletvezetőségek számát, amely most kilenczet rug, 13 esetleg 14-re fogja szaporítani. Az új üzletvezetőségek székhelyeül Pécs, Pozony, Kassa és Temesvár vannak kiszemelve. Terve van véve a kolozsvári üzletvezetőség kettéosztása is, a mely esetben a második erdélyi üzletvezetőség székhelye — **Brassóban** lesz. A zágábi üzletvezetőség egy része a Pécsihez fog csatolattatni.

Háboru.

Páris, jun. 2.

A Havas-ügynökség jelenti Sanghaiból, hogy tegnapi Korea nyugati partján 15 nagy csapatszállítóhajót láttak japán csapatokkal. Ugy látszik, hogy a szállítás végezője a Jalu torkolata.

Pétervár, jun. 2.

Az orosz távirati ügynökség tudósítója jelenti Mukdenből tegnapi kelettel: Kitudódott, hogy csapatunk május 26-án, a mikor a szám szerint tizenhat ellenségnek nyolcz óras küzde-

lem után átengedte a kincsei állást, hasznavehetetlenné tette az épen maradt ágyukat. Halottaink és sebesülteink száma 30 tisztt és 300 legénység állománybeli volt.

London, jun. 3.

A Standard jelenti Tokióból mai kelettel: Kis orosz csapatok ismételt északkeleti koreai portyázásai folytán japán asszonyok, gyermekek és aggok elhagyják Gensant. Néhányan máris Fuzanba érkeztek, de a helyzetet nem tekintik komolynak.

Mármarosból.

M.-Sziget, jan. 3.

Máramarosmegye gazdasági helyzete, mely a tavaszi szárazság miatt sokat szenvedett, a mult heti esőzések folytán sokat javult. A mezők szép takarmánnyal bíztanak, a buza, rozs, tengeti és árpa mind felfrissült. A termés, bár nem lesz oly kielégítő, mint a tavalyi, de ha hosszú szárazság nem következik be, eléggé jónak ígérkezik.

Elmaradt körmenet.

Bécs, jun. 2.

A kedvezőtlen időjárás miatt a tegnapi székesegyházi körmenetet a Szent István-egyházban tartották meg a szokott fénnel 6 felsége, a Bécsben időző összes uralkodóházi tagok jelenlétében. Ő felségét a székesegyház bejáratánál Scheider címzetes püspök, Marschall püspök a főpapsággal fogadta. A Grabenen álló csapatok adták a szokásos díszítést. Az uralkodót érkezésekor és távozásakor a közönség lelkesen üdvözölte.

Székely társaságok szövetsége.

Marosvásárhely, jun. 2.

A székely társaságok országos szövetsége tegnapi tartotta nagy érdeklődés mellett alakuló gyűlését. Az ország több helyén lévő társaságok képviseltették magukat. Elnök lett Deák Lajos, alelnökök dr. Komócsy József, László Gyula, Benedek Elek (Budapest), Székely Ferencz (Debreczen), Benedek János (Sepsi-Szent-György). Főtitkár Máthé József, titkár Szentgyörgyi Dénes. Délben diszebb volt.

Vasutasok ügye a bíróságnál.

Budapest, jun. 3.

A vasutasok ügyének tárgyalásán felolvasták az ügyészesség vádiratát, mely szerint a hivatalos hatalommal való visszaélés miatt 14 vasutas megbüntetendő. A tárgyalást Oláh főtárgyalási elnök vezette.

Ügyész Geszti Andor. Elnök konstatalja, hogy a vádlottak mind megjelentek.

A védelem által bejelentett tanuk: Tisza, Hieronymi, Láng, Rudnay csak szükség esetén idéztetnek be.

Vázsonyi tiltakozik a vádiratban foglaltak ellen, hogy a vádlottak beismerették bűneiket. Először Sarlay kihallgattatott, a ki kijelenti, hogy nem érzi magát bűnösnek, nem bujtogatott.

Elmondja, milyen aktív szerepe volt a sztájkban. A sztájkbizottságba tudtán kívül választották be. Ez csak az elmentek kiengyelítésére törekedett. A sztájk kitörésénél tudósító táviratokról mitsem tud. Locher József előadja, hogy a sztájk kitörésekor ő már fel volt függesztve.

Vasutasok fizetésemelése a p. ü. bizottságban.

Budapest, jun. 3.

A pénzügyi bizottság mai ülésén Heltay előadó két óras beszédben fejtegette, hogy a vasutaiak fizetésrendezésére készült javaslat hire rosszabb, mint a valóságban.

A baj szerinte az, hogy az indoklás egyes pontjai kimaradtak.

Megvilágítja a javaslatot s az előléptetés tervezetét. Így ajánlja azt elfogadásra.

Justh indítványozza, hogy a beszédet nyomassák ki. Ezután Miklós Ödön beszélt.

Delegáció.

Budapest, jun. 3.

A delegáció négy egyesült bizottsága Szapáry gr. elnökkel gyűlésezett. Hitelesítették a jegyzőkönyvet és Münnich előadó betérjesztette jelentését.

Rákóczi hamvainak hazaszállítása.

Budapest, jun. 3.

A „Magyar Estilap” diplomáciai körökből arról értesül, hogy Rákóczi hamvait egyelőre nem hozzák haza, mert a konstatinápolyi Lazarista szerzetesek

Sz. 398—1904 vhtó.

505 1—1

Arverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kolozsvári kir. törvényszék 1904. évi 2232. számú végzése következtében Gajzágó Manó ügyvéd által képviselt Klein Regina javára Rosenfeld Pinkász és társai ellen 400 kor. f. s. jár. erejéig 1904. márc. hó 2-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján felülfoglalt és 1276 kor. fillérre becsült következő ingóságok, u. m. üzleti felszerelés, berendezés és egyéb nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a Kolozsvárosi kir. bíróság 1904. évi VII. 328/2 számú végzése folytán 400 kor. f. tőkekövetelés, ennek 1904. évi január hó 28. napjától járó 6 százalékos kamatai, egyharmadszázalék váltódíj és eddig összesen 103 korona 72 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Kolozsvárt, Szécsi-tér Baumczveig háznál leendő eszközölésére 1904. június hó 16-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kolozsvárt, 1904. évi június hó 1. napján.

K. Csoma Imre,
kir. bir. végrehajtó.

Sz. 790—1904. vhtó.

504 1—1

Arverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kolozsvári kir. törvényszéknek 1899. évi 6039. számú végzése következtében Koleszár Sándor ügyvéd által képviselt Kolozsvári Gazdák hitelszövetkezte javára Geng akos és Geng Adám-é ellen 196 kor. f. s. jár. erejéig elrend. 1899. augusztus hó 12-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján felülfoglalt és 1044 kor. 60 f.-re becsült következő ingóságok u. m. házi-butorok, lakatosműhelyi felszerelések, gépek, vasárúk stb. nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a helyi városi kir. járásbíróság 1904. évi VI. 797/1 számú végzése folytán 31 kor. 75 fill. hátralék tőkekövetelésre fizetett 10 korona betudása után még hátralékos tőke és az ezutáni költségek erejéig Kolozsvárt, Szentlélek-utca 4. sz. a. leendő eszközölésére 1904. jún. 10. napjának d. u. 3 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kolozsvárt, 1904. évi május hó 24. napján.

Ligeti József,
kir. bir. végrehajtó.

KOLOZSVARI

Takarékpénztár és Hitelbank
RESZVÉNYTARSASAG.

Törlesztéses és közönséges jelzálog kölcsönöket nyújt hosszabb, vagy rövidebb időre Kolozsvárt fekvő bérházakra és bárhol fekvő földbirtokra. Az ügyleteket a leggyorsabban és legelőnyösebben bonyolítja le s a kölcsönöket készpénzben fizeti ki. 200 16—*

Hirdetmény.

Oláhszentgyörgyi

Hebe ásványviz-fürdő

június hó 1-ével megnyitott és tart 1904. évi szeptember hó végéig.

Jó és olcsó keresztény és izraelita konyha valamint jó zene áll a t. cz. közönség rendelkezésére.

481 2—3

A fürdő kezelősege.

450 9—80

Egy próbavásárlás meggyőződést mindenkit a valódiságról.

Tudja meg mindenki,
hogy
liszt, fűszer és tűzifa
nagyban és kicsinyben legjobban és a — **legolcsóbban**
Stern József
bejegyzett özgü liszt-, fűszer- és tűzifakereskedőnél —
Wesselényi M.-utca 12.
szám alatt szerezhető be.

Tűzifa waggon és 51 száma. — valamint felaprítva métermázsanként is — kapható.

Hirdetéseket
legolcsóbban vesz fel lapunk kiadóhivatala.

A szőlő
oidium és anthraknózis
betegsége ellen az évek óta kipróbált legjobb szer a **Dr. ASCHENBRANDT-féle RÉZKÉNPOR.**

Leszállított ára Budapesten:
50 kilogrammos zsákokban 4 kilogramm **46 fillér**; 10 és 5 kilogrammos zsákokban a kg. **50 fillér**, valamint 2 kilogrammos dobozokban a kilogrammonként **5 fillér.**

Használata olcsóbb, mint a kénporé, mert kevesebb kell belőle; biztosabb, mert a lombhoz tapad, a szél le nem fújja.

A szőlő érését siettet, a termés minőségét javítja!!

Ott, ahol a **peronospora** nem szokott erősen fellépni, ott a rézkénpor egyúttal a peronospora ellen is mentesíti a szőlőt s így az **első** vagy a **harmadik permetezés elmaradhat.** Ez pedig **lényeges költségmegtakarítás!**

Számos magyar gazda bizonyítványa kívánatra megküldetik.

Megrendeléseket elfogad a **„Magyar Mezőgazdák Szövetkezte”** Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám.

A por kapható és megrendelhető: **Terge József-nél Zilahon, Hukla Károly-nál Tasnádon, Droser Pál-nál Rionfalván, Kovátsik József-nél Bánffy-Hunyadon.**

383 24 50

Eladó telkek!

a vasúti gyalogjárón túl, baloldalt, utcasorban, egészen a Nádasfürdőig, ezen bekerített telek felosztva

**házhelyeknek 400² vagy nagyobb területekben —————
jutányos áráért eladók.**

ÉRTEKEZNI LEHET:
B. Bak Lajosnál
Malom-utca 28 szám alatt.

Jöjjen lassan és tiéljen!

Páratlan a maga nemében!

BEN-ALI-BEJ

Csak rövid ideig látható a Hunyadi-téren felállított

Varázs-Színház.

Naponta 3 előadás.

A hirneves indiai csudabüvész és szellemidéző

Ben-Ali-Bej

bátorkodik a szellemidézés és bűvészet legújabb találmányaiból előadást tartani. Minden előadás 20 szám és 2 sorozatból áll és rendkívül érdekesítőek, a hol művészileg felállított színpadon ügyes és elegáns bemutatásával felülmul minden eddig látottat.

A világhírű indiai bűvész:

Ben-Ali-Bej

titokzatos barlangja Kapricarodí szigetén. Műsor 26 számból 20 szám kiválasztva.

Uj! XX-ik század!

Uj! XX-ik század!

Napoként 3 előadás!

Kezdeté délután 5, 7. és fél 9 órakor. Jegyek a pénztárnál az előadás kezdete előtt egy órával is válthatók. 503 2—3.

Magyar—amerikai hajójárat!

A nagyméltóságú m. kir. belügymini-

sisztérium 9703—904. számú rende-

lete értelmében **kivándorlási szer-**ződések megkötésére és **hajójegyek**eladására vagyok — **feljogosítva!**

Weisz Samu menetjegy irodavezető Kolozsvárt.

Földes János

Betonépítési, Czement és

Aszfalt iparvállalata

Kolozsvár, Kossuth Lajos-u. 41. Telefon 504.

Készít és raktáron tart:

449 10—50

Sima czement lapokat, Hornyolt-czement-fedél cserepeket, Betoncsöveket, Gipsztáblákat.

Elvállal:

Nedves lakások gyökerező szárazzá tételét, Járdák, folyosók, istállók, rak-tárak stb. **aszfalttal** való burkolását. — Egyszerű és díszes **granitto-terazzo**, czement és **mettlachi** lapokkal való burkolási munkálatokat. **Vasbeton födémek létesítését.**

Betoncsatornák, zsilipek, turbinatelepek, medenczék, hidak, átereszek és gépalapozási munkák szakszerű kivitelét a **legjutányo-sabb árak** mellett. —

Legjobb minőségű Brassói Portland Cement.

Román czement, gipsz, **mész.** Kőagyagcsövek, aszfalt elszigetelő lemezek, fedélpép lemezek, kátrány és carbololeum, továbbá **fűklyák** eladása.

Építési szivattyúk kikölcsönzése.

Miért oly feltűnő olcsók
Czipőgyártmányaink?

Férfi fűzős cipő bőrből kényelmes és tartós	frt. 2.50
Nőifűzősfeketebőrcipő elegáns és kiváló munka	„ 2.50
Női fűzős színesbőrcipő csinos, lábhoz illő	„ 2.60
Férfi szürke czipő fürdőre nagyon alkalmas	„ 1.—
Gyermekeczipők színes bőrből	„ 1.—
fűzős és gombos	„ —.80

Mert óriási gyári üzemünk s forgalmunk nagy előnyeitt. vevőink javára fordítjuk! * Gyártmányaink olcsósága mellett azok **kiváló minősége elismert.**

„TURUL” czipőgyár résztvt.

legnagyobb cipőgyár **Temesvárt**, több mint 1000 munkás és hivatalnokkal! Heti gyártás 15.000 pár cipő.

A szabott gyári árak minden czipő talpán láthatók!

Főraktár: KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 12 szám.